

ΜΙΑ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΗ ΔΟΥΛΕΙΑ

Δέν πιστεύαμε, ούτε και φανταζόμαστε ποτέ, ότι το άρθρο μας, για μιὰ ἀδικία, πού γίνεται στό ζήτημα τῶν ὑποτρόφων τῆς Κυβέρνησης, σ' ἕνα ἀληθινό τέκνον τῆς Ἡπείρου καί ὄχι Βούλγαρον, στόν κ. Τσοῦρη, θά πείραζε τόσο πολύ τὰ νεῦρα καί τὸ ἐνδιαφέρον ἑνὸς διατριβογράφου τῆς Κορφιατικῆς ἑφημερίδας «Ἔθνος» πού νὰ γολιάσει τόσο πολύ καί νὰ βροῖσει τόσο ἄφρητα. Τὸ βέβαιον εἶναι πού ὅσο καί ἂν θέλουμε νὰ ταπεινωθούμε, ποτέ δὲν θά φτάσουμε στήν ἴδια βαθμίδα μέ αὐτόν τόν κύριον, γιατί ἐμεῖς γράφουμε ὄχι βέβαια γιά τιποτένιους σκοπούς ἢ γιά τὰ γούστα τῶν ἄλλων, ἀλλά πάντα γιά μιὰ ἰδέα σεβαστή, πού γιά μᾶς δὲ λέγεται σφύρο, μέ Ἀλήθεια καί ὑπεροσπία τῶν μικρῶν στή δύναμιν καί στή βία τῶν μεγάλων.

Ὅποιος διαβάζει τὸ «Νουμᾶ», αὐτό πολύ ξεστέρα τὸ βλέπει. Καί γιά τοῦτο καί σήμερα ξαναλέμε ὅτι ἡ Κυβέρνηση πρέπει νὰ σκεφτεῖ καλά γιά τοῦτο τὸ ζήτημα τὸ ἐθνικώτατον. Καί μεῖς καθόλου δὲν ἀρνιόμαστε οὔτε καί μπορούμε νὰ πούμε ὅτι τὸ Ἐκπαιδευτήριο τοῦ κ. Βλάχου δὲν εἶναι τέλειον καί χρησιμώτατον στήν Πατρίδα, μὴ δὲν μπορούμε ποτέ νὰ πιστέψουμε ὅτι ὁ κ. Βλάχος θά θέλει τὸ μονοπώλιον τῶν Κορφιατικῶν Ἐκπαιδευτηρίων καθὼς τὸ θέλει μέ τὰ γραφόμενα τοῦ ἑκείνου διατριβογράφου ἀπὸ τὸ «Ἔθνος».

Αὐτὸ τὸ ἄρθρον, ἂν δὲν εἶταν γραμμένο μέ τόση χολή καί πάθος καί ταπεινότητά, θά εἶχε βέβαια τὴν ἀξία του καί μπορούσε ἰαθῆναι νὰ τὸ πιστέψῃ μὴ μιὰ τέτοια ὑπερόσπια, νομίζουμε πὼς δὲ συμπαθιέται καί δὲν ἐχτιμιέται, ὄχι μονάχα ἀπὸ μιὰ μορφωμένη καί εὐγενικὰ κοινωνία σάν τὴν Κορφιατικὴν μὴ καί ἀπὸ καθεῖς ἰδιώτη, πού θέλει νὰ βλέπει νὰ λέγεται κάθε πρῶτον ξεστέρα. Ξεστέρα μέ τὸν ὁδηγὸ τῆς εὐγένειας, τῆς ἀλήθειας καί τῶν καλῶν αἰσθημάτων.

Ὅταν οἱ Βυζαντινοὶ ρωτοῦσαν τὸ Φίλιππο τὸ Μακεδόνα τί κακὸ τοῦκαμαν πού τοὺς πολιορκιοῦσαν, ἀφ' οὗτος εἶπε:

— Εἶστε βλάκες καί μοιάζετε μέ κείνον, πού ἐνῶ ἔχει ὄμορφη γυναικίαν, ρωτᾷ τοὺς νυχτοπαρωρίτες γιατί κάνουν καντάδα ἀποκάλου ἀπὸ τὰ παρὰ θυρᾶ του.

ἄνθρωπο ὠφέλιμο σ' ἐσᾶς. Κι' ἂν τότες καρτερῶντας πὼς σὸ τέλος κατανοῦσε ἡ ἀρχηγία σας μισητὴ καθὼς ἡ δική μας, βέβαιον εἶναι πὼς ἀναγκαστικὰ θά στενοχωροῦσατε τὸ ἴδιον τοὺς συμμάχους, ἀπὸ φόβον μήπως κιντυνέψτε οἱ ἴδιοι ἂν δὲν τοὺς κυβερνᾶτε σφιχτά. Ἔτσι κι' ἐμεῖς τίποτα ἀλλόκοτον δὲν κἀναμε μήτε ἀφύσικον, ἂν δεχτήκαμε ἀρχηγία πού μᾶς πρόσφεραν κι' ἂν δὲν τὴν χαλκώναμε (31) στανεμένον ἀπὸ τρεῖς (32) λόγους τοὺς πρὸ σημαντικούς, τὴν φόβον κέρδους, χωρὶς πάλι νὰ δεῖξουμε καὶ πρῶτον: τέτιον παράδειγμα, παρὰ ἔντας ἀναγνωρισμένο πάνταν νὰ πιέζει ὁ δυνατὸς τὸν κατώτερον. Ἐπειτα θαρροῦσαμε πὼς μᾶς ἀξίζει κίβλας, κι' ἄτσι μᾶς εἶχατε κι' ἐσεῖς ὡς πού λογαριάζοντας πὴ στέργει βγαζέτε τώρα στή μέση τὸ δίκιον, σὰ νὰ προτιμήσε κανεὶς τὸ δίκιον καί νὰ τραβήχτηκε ἀπὸ πτό ξένον ἂν τοῦτῃ ποτές ἐρχομῆεν ν' ἀρπάξει τίποτα μέ τὸ σπαθί του. Ἐπαινος μάλιστα μᾶς πρέπει πού, κι' ἂν ὡς ἀθροῖποι καταχτήσαμε ἄλλους, πάλι ἀνάλογα δὲν τὴν καταχραστήκαμε (33) τὴν

(31) Μετάφρασα κατὰ τὰ ΧΡ. Νομίζω ὅμως ἡ σωστὴ γράφη εἶναι ἀφειμένον.
(32) Ἡ προσθήκη τοῦ τριῶν ἀπὸ τὸ Herwerden καὶ τὸ Weil.
(33) γένωνται. Δὲ μέ πείθ ει.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΑΓΑΠΗ

Καλέ μου «Νουμᾶ»,

Ὁραῖα λόγια μίλησε ὁ Ἐρμῶνας σὸ γράμμα τοῦ στή Σοζόγκα... Κ' ἤθελα νᾶχα καί γὼ στήν ἐξηντητὰ ἕνα γλυκὸ ὄνομα νὰ κράξω μιὰ παλιὰ ἀγάπην νὰ τῆς ξεπέταγα δῶ ἀπ' τὴ μέση τῆς Ἀθήνας μερικὲς γλυκεῖες θύμησες, μερικὰ πικρὰ παράπονα... ἀθέλητα νὰ σηκῶνουνταν ὁ νοῦς τῆς ἀπ' τὴν καταχνησμένη χώρα, νᾶσπερ ἐδῶθε, νὰ τὴν κισθάνουον σιμά μου, σὸ πλάϊ μου, μαζί νᾶγρικούσαμε τὶς ἀθηναικὲς ὠρισσύνες καί μαζί νὰ ξεφύγαμε σ' ἀπόκεντρα φεύγοντας τὴ βαρεσιὰ καί τὴ σαπίλα κἀποιᾶς μονότονου, μουχλιασμένης κάποτε ζωῆς. Γιατί νὰ νοιώθῃς κάποιονε σὰ μακρινὰ πέρατα, εἶναι σάν γυρεύοντας νὰ τὸν δῆς ὅλο πρὸ κοντά, πρὸ καθάρια, ἔπειτα μόνο μέ μισόκλειστα μάτια νὰ θωρῆς γύρω σου, κρατῶντας τὴ δύναμιν τῶ ματιῶ σου γιά τὴν εἰκόνα πού τὸ πέπλον τοῦ χωρισμοῦ ἔχαρα σου σκεπάζει. Καί ὅταν ἡ ἀγάπη μας ἀπόμακρον ζητᾷ δρόμον πρὸς τὴν ἐξηντητὰ, θαμπώνει γύρω μας ὁ κόσμος καί δὲ βλέπουμε, οὔτε πιά μᾶς νοιάζουν τὰ ραγίσματα πού τρεμορέγγουν ἀπὸ μέσα ληρημονησιὰ, ψευτιά, κακία...

Ὅχι πὼς εἶναι ὁ κόσμος κακός, μὴ ἔρχονται ὄρες ὄρες πού κουράζονται καί τὰ μάτια μας νὰ βλέπουν καί τ' αὐτιά μας νᾶκούν καί τὰ χέρια μας νὰ δουλεύουν· μέ ἀηδία παραιτᾷ καί τὸ κεφάλι μας σκέψες καί λογισμούς· καί τότε πιά σάν ὁ νοῦς μας τοῦ νοῦ νὰ ζητᾷ τὴν παρήγορον συντροφίαν... ἔφηες λέξες ζητᾷ νᾶκούση, ἄλλα ὄραματα θέλει νὰ δῆ... κ' ἔρχεται ἡ θύμησις καί μᾶς παίρνει ἡ θύμησις... καί τὸ χᾶδι τῆς εἶναι πού ἀποζητοῦσαμε... καί ξεχνιοῦμαστε νὰ ζοῦμε τὴ θύμησις μόνην καί ἐλπίληση, πού μᾶς ψιθυρίζει ἀξέχαστες λεπτειές... ἀγαθὲς μέρες.

Γιατί ὁ κόσμος ὅλο κακός δὲν εἶναι, πιστεψέ με· ἔχει ὁ κόσμος κι ἀγάπην καί συμπονή. Μὰ ἐμεῖς τὸ μακρινὸ πάντα, τὸ περσμένο ἢ τὸ ἄφραστο ἀνειρεῦόμαστε, αὐτὸ μᾶς μαγεύει, ἡ ἐλπίδα μᾶς χρυσώνει τὴν ἀνατολή τῆς καθημερινῆς μας ζωῆς, σάν γλυκεῖα δόση· ἔπειτα ἡ θύμησις μέ χᾶδι ἀπαλὸ μᾶς κλείνει τὰ μάτια καί μᾶς ἀνοίγει τὴν ψυχὴν σὶς μαγεῖες τοῦ κόσμου τῆς ἀγάπης καί τῆς παλιᾶς

ἰδύναμῆς μας. Ἄς εἶχαν ἄλλοι ὡς τόσο τὰ δικά μας ημέσα, καί τότες θάδειχναν ἀλήθην ἂν τὸ παρακάνουμε καθόλου· μὰ ἐμεῖς ἀπὸ τὴν καλίστην μας πῶς ἐπαινο, παρὰ καί νᾶ! κερδίσουμε κακὸ ὄνομα πὼς τάχα τυραγνοῦμε (34).
77. * Ἐτσι καί μέ τὶς δίκες. Ἐπειδὴς, μειονερχτῶντας σ' ὄσες δικαστήριαν κατὰ τ' ἄρθρον τὰ κτανονισμένα μέ τοὺς συμμάχους, ἀποφασίσαμε νὰ κτανονισται τώρα σὲ δικά μας δικαστήρια καί σύμφωνα μέ τοὺς δικούς μας (35) νόμους, μᾶς κατηγοροῦν πὼς φιλοδικοῦμε. Καί κανεὶς τοὺς δὲ λογαριάζει γιατί δὲν ἔχουν τέτια φήμη ὅσοι κι' ἀλλοῦ πτυχὸν κυριερχοῦν κι' εἶναι μέ τοὺς ἀποκᾶτω τοὺς πλιγώτερό μας καλοῖ. Μὰ σάν ἐγκρίνει βία, εἶναι υπεριστὸς ὁ δικασμός. Ἄφτοι ὅμως συνηθισμένοι μαζί μας ὡς ἴσοι μ' ἴσους, ἂ σὲ τίποτα ἢ ὡς κρᾶπτος ἢ ὡς ἰδιώτες (36) μειονερχτῆσαν καί τσοσά

(34) οὐκ εἰκότως. Παραγόμενον, ἂν εἶταν σωστὴ ἡ γράφη. Μὰ νομίζω ὡς οὐκ εἰκόντων. Τὸ ος τοῦ ἐπαινοῦς ἔγινε ἀφορμὴ νὰ χαθεῖ τὸ ὡς. Ὁ Θεουκιδίδης φυσικὰ θά νόμιζε ἴδια τὴν ρίζαν τοῦ ἐπαινοῦ καί τοῦ εἰκω.

(35) ὁμοίους. Γράφει οἰκειούς.

(36) ἢ γνώμη ἢ δύναμιν τῆ διὰ τὴν ἀρχὴν καί ὀπωσοῦν ἐλασσωθῶσιν, οὐ τοῦ πλέονος κτλ. Τὸ μέρος

γνωσιμίας.

Καί ξετυλλόντανι μπρὸς σὰ μάτια μας ἄλλα ὄραματα καί χτυποῦν αὐτιά μας ἔφηες φωνῆς καί πλημμυρίζει ὁ νοῦς μας ἔφηια καλοσύνη καί τότε φέρνομε τὸ χέρι σὸ μέτωπον νὰ σφουγγίσουμε τὶς ρητιδες τῆς ἐπίγειας μας ζωῆς, νὰ ζήσωμε στιγμὲς αἰθέριες, νᾶνεδοῦμε μέ πιότερη λαφράδα τὸ σκαλοπάτι τῆς ἔμφης, τῆς ἀτέλειωτης εὐτυχίας.

Ὡ, τὸν εὐτυχισμένο πού πέρα ἀπ' τῆς γῆς τὸ σκοτάδι, νοιώθει παντοτεινὴ τῆς μακρινῆς ἀγάπης τὴν ἔννοια.

Λ. ΡΩ.

ΓΝΩΜΗ ΚΑΙ ΡΩΜΗ

Ἀγαπητὲ Νουμᾶ,

Διάβασα σήμερα τὸ Μπκ! τοῦ Πιέτρου Ἀβραμῆ καί τὴν ἐφίλησα μέ πόνον τὴν ἀδερφικὴν μου ψυχὴν του, πού λές καί τὸ βλέπεις τὸ σπαρτάρισμα τῆς γῆς τὴν κατάντια μας. Καί στόν πόνον μου θυμήθηκα τὸ ἐπίγραμμα, πού ἔναν κἀρὸ κἀμανε σὸ Δημοστένη, τὸ γνωστότατον εἶπερ ἴσην γνώμην ὀμίην κτλ. Καί σκέφτηκα πὼς ὅσοι νοιώθουμε καί πονοῦμε, ὅσοι οἱ ἀληθινοὶ πατριῶτες — ἐλπίζω νὰ μὴν εἴμαστε λίγοι —, πὼς πρέπει, γιά νὰ μὴ μαλασσομε σὸ τέλος τοῦ Δημοστένη, νὰ βροῦμε τρόπο νὰ δεῖξουμε πὼς δὲ μᾶς λείπει κ' ἡ ρώμη· νὰ δώσουμε νὰ καταλάβουμε στούς χουτροτόμαρους ρουσφετλήδες καί κουτσογυλάτρες — γιά νὰ μὴν τοῦς πῶ τίποτ' ἄλλο — ἀρχηγούς μας, τοὺς δολοφόνους τῆς Πατρίδας, πὼς ἂν δὲν ἀλλάξουνε ταχτικὰ, μπορεῖ, νῆτα σκέτα, νὰ δεχτοῦνε στήν κούτρα τοὺς ὁ καθένας κι ἀπὸ μιὰ κατακεφαλιὰ, ὄχι ἀπὸ χέρι χερσοπαίχτη, πού ἔκ τοὺς κἀνη νὰ πᾶν νὰ βροῦνε σὰ Ἡλύσια τὸ Ντεληγιάννη τὸ φίλον του. Μιὰ ἔνωσις μᾶς χρειάζεται: μ' αὐτὸ τὸ σκοπὸν, μέ τὸ σκοπὸν δηλ. νὰ δεῖξῃ τὴν γροθίαν τῆς σ' ἴλους αὐτοὺς τοὺς κυρίους. Ἐκ τῆς κἀμουν ὅσοι δὲν εἶνε λογαδῆς μόνο, καί, πιστεύω, οἱ πέντε δέκα διαλεγτοὶ μας δημοσιογράφοι: ἂν εἶναι μαζί μας, ὅσοι ὅλοι τοὺς ἐπανόστατον μαζίζονται. Ἄ δὲ μᾶς γελῶνε μέ ροδῆρες ἐπανόστασης γιά σκοποὺς ἄλλους, θά κραιπάσουν πρῶτα τί ἄλλο μπορεῖ νὰ γίνῃ. Τί λές λοιπὸν καί τοῦ λόγου σου, πρῶσαι τοφώτερό μου, ὡπως δειχνε τὸ νομᾶ σου;

20-11-905

KANENAS

ἔπαρ' ὅ,τι νομίζου πρῆπει, δὲ χρωστοῦνε μάλιστα νᾶχρη πού δὲ στερήθησαν τὸ περισσότερο, μόνε ὅσο κλείπει τοὺς πεισμώνει χειρότερα παρὰ ἂν σαλαπακτῶντας τὸ νόμον καταχρῶμαστε ἀπὸ πρῶτη ἀρχή.
Ἐτσι μᾶς οἱ ἴδιοι τότες δὲ θ' ἀντίλεγαν πὼς ὁ κκατώτερος δὲν πρέπει ν' ἀντιστέκει στόν ἀσόντη.
Καί καθὼς φαίνεται, οἱ ἀθροῖποι πρὸ πολύ θυμῶνουνε σάν τοὺς ἀδικεῖς παρὰ σάν τοὺς βιαζέεις· γιατί ἐκεῖνο τὸ θαροῦν κταχρησιση ἀπὸ ἴσους, κκαί τοῦτο καταναγκασμὸ ἀπὸ ἀνώτερος. Τουλάμωστο ἀπὸ τὸ Μῆδον ἂν καί παθιαναν χειρότερα, τὰ πσῆκωναν· ἡ δική μας ὁμως κυριαρχία τοὺς φαίνεται σκληρῆ, φυσικὰ· γιατί τὸ τωρινὸ εἶναι πάντα πτό βαρὺ στούς ἀποκᾶτου. Ἐσεῖς βέβαια ἂ μᾶς πρῆξτε ἐμᾶς καί κυριαρχήστε, γλήγορα ἢ συμπᾶθησια θά γυρίσει πού σᾶς κέρδισε ἡ δική μας ἔγπτρα (37), ἄνισως ὅπια γνώμη καί τότες μισοδεί-

ἄθλια χαλασμένο. Ἀρχικὰ καί τέτιον πρέπει νὰ εἴχαμε ἢ κοινὴ ἢ ἴδια ἀμνηστῆ ἐλασσωθῶσιν, οὐ τὴν ἀρχὴν τοῦ πλέονος κτλ. Τ' ἀγνᾶρια τοῦ κοινῆ φαίνονται σὸ (γν)ῶμη, τοῦ ἴδιον σὸ δια, τοῦ ἀμνηστῆ σὸ (δυν)ᾶμιν τῆ. Τὸ ὀπωσοῦν γλῶσσα τοῦ ἀμνηστῆ (δὲς Δεξικᾶ).

(37) δέος. Γράφει ἔχθος. Τὴν ἴδια ἰδέαν λέει καί σὸ 2, 11 εὐνοϊαν (ἢ Ἑλλάς) ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων